

Kopiens æra

Af JESPER HOFFMEYER

Thorkild Bjørnvig citerer et sted en klog indianer for spørgsmålet: “Hvordan kan det være, at vi fødes som originaler men dør som kopier?”

Videnskaben synes nu på nippet til at kunne at udrydde dette paradox, idet det fremover vil blive muligt, at vi endog fødes som kopier, såkaldte kloner.

Derved bekræftes endnu engang den indsigt, at kunsten er foran videnskaben. For det er vel nu 15 år siden, at postmodernismen erklærede kopien for lige så god som

originalen. Ja, spejlbilledet blev dengang nærmest gjort til sindbillede for virkeligheden. At sindet selv derved blev en slags luftspejling uden særlig gyldighed gjorde tilsyneladende kun den postmoderne karusseltur des mere pikant.

Man må dog håbe, at fødslen af det klonede får Dolly nu trods alt vil afstedkomme en smule original nerveaktivitet i en og anden hjernevinding. For når spejlet er virkelighed, er sindet ikke engang et spejlbillede af sig selv. Ja, ordet “selv” bliver en

slags fata morgana. Netop dette "liv som spejlbillede" er vel, hvad kloningen truer med at virkeliggøre. Og virkeliggjorte ideer har det med at være mindre glitrende end de blot tænkte.

Men først og fremmest er kloningsteknikken en udfordring til de forskere, der - i stivest mulig modsætning til postmodernisterne - hævder, at sindet sidder i vore gener. For nu bliver det muligt at lave det ultimative eksperiment. Ville en klon af Mozart, som voksede op hos bankfunktionærer i Køkkedal stadig blive et musikalsk geni?

Næppe, vil jeg tro. Enhver, der tænker sit eget liv igennem vil erkende, at tilfældigheder ofte spillede en afgørende rolle for de valg, der blev truffet, og at disse valg efterfølgende spillede en afgørende rolle for hvilke nye valg, der tilbød sig. Den uendelige kæde af begivenheder og beslutninger, som har formet ens gemyt, intelligens og fantasi lader

sig ikke løsrive fra den strøm af tilfældigheder, som var en del af ens tid og kultur.

Derfor vil de penge- og magtinteresser, som kunne bevirke en udbredt anvendelse af menneske-kloning, nok ikke satse deres penge her. Mere sandsynligt er det, at menneske-kloning vil ske som følge af forfængelighed: fars-store-dreng eller mors-lille-pige syndromet. Det kunne så i den gode kernefamilie blive til en af hver slags. Og så er vi for alvor inde i spejl-labyrintens mareridt. Alle de inderste ønsker, fantasier og hensigter, som - ofte ubevidst - kører af sted med livet i enhver familie vil blive fordoblet af børnene som de uundgåelige spejlbilleder. Pigens nederlag er også mors nederlag, drengens sejr er fars sejr. Og hvis så spejlbilledet krakkelerer, fordi det viser sig at gen-teorien faktisk ikke holder stik, så at søn og datter til trods for generne bliver unikke væsener, som er helt

forskellige fra far og mor, hvem kommer mon så til at bære skylden?

Det truende er altså - her som ellers - ikke teknikken som sådan, men de motiver mennesker har til at bruge dem. Mennesker der ønsker at få børn, som er tro kopier af dem selv, er uegnede til at få børn.

Og for resten passer det ikke, at alt hvad der kan gøres også bliver gjort. Det er teknisk set vældig nemt at myrde mennesker, men de fleste af os gør det aldrig. Og det er ikke blot fordi det er strafbart. Kloning af mennesker bør ligeå være forbudt. Men faktisk forekommer denne forbrydelse mig langt mindre truende end den sociale kloning af sindelaget, som massemedierne har fået gennemført i de sidste 10 - 20 år. Ve de aparte i denne småborgerlige tid, hvor det højeste mål er blevet at kopiere det korrekte liv, som medierne viser os det.